

તે સુવર્ણને દેખે તે ન્યાયે, પોતાના પરમેશ્વર (સર્વ સામર્થ્યના ધરનાર) આત્માને ભૂલી ગયો હતો તેને જાણીને, તેનું શ્રદ્ધાન કરીને તથા તેનું આચરણ કરીને (-તેમાં તન્મય થઈને) જે સમ્યક્ પ્રકારે એક આત્મારામ થયો, તે હું એવો અનુભવ કરું છું કે : હું ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિરૂપ આત્મા છું કે જે મારા જ અનુભવથી પ્રત્યક્ષ જણાય છે; ચિન્માત્ર આકારને લીધે હું સમસ્ત ક્રમરૂપ તથા અક્રમરૂપ પ્રવર્તતા વ્યાવહારિક ભાવોથી ભેદરૂપ થતો નથી માટે હું એક છું; નર, નારક આદિ જીવના વિશેષો, અજીવ, પુણ્ય, પાપ, આસ્રવ, સંવર, નિર્જરા, બંધ અને મોક્ષસ્વરૂપ જે વ્યાવહારિક નવ તત્ત્વો તેમનાથી, ટંકોત્કીર્ણ એક જ્ઞાયકસ્વભાવરૂપ ભાવ વડે, અત્યંત જુદો છું માટે હું શુદ્ધ છું; ચિન્માત્ર હોવાથી સામાન્ય-વિશેષ ઉપયોગાત્મકપણાને ઉલ્લંઘતો નથી માટે હું દર્શનજ્ઞાનમય છું; સ્પર્શ, રસ, ગંધ, વર્ણ જેનું નિમિત્ત છે એવા સંવેદનરૂપે પરિણમ્યો હોવા છતાં પણ સ્પર્શાદિરૂપે પોતે પરિણમ્યો નથી માટે પરમાર્થે હું સદાય અરૂપી છું. આમ સર્વથી જુદા એવા સ્વરૂપને અનુભવતો આ હું પ્રતાપવંત રહ્યો. એમ પ્રતાપવંત વર્તતા એવા મને, જોકે (મારી) બહાર અનેક પ્રકારની સ્વરૂપની સંપદા વડે સમસ્ત પરદ્રવ્યો સ્ફુરાયમાન છે તોપણ, કોઈ પણ પરદ્રવ્ય પરમાણુમાત્ર પણ મારાપણે ભાસતું નથી કે જે મને ભાવકપણે તથા જ્ઞેયપણે મારી સાથે એક થઈને ફરી મોહ ઉત્પન્ન કરે; કારણ કે નિજરસથી જ મોહને મૂળથી ઉખાડીને-ફરી અંકુર ન ઊપજે એવો નાશ કરીને, મહાન જ્ઞાનપ્રકાશ મને પ્રગટ થયો છે.

ભાવાર્થ:-આત્મા અનાદિ કાળથી મોહના ઉદયથી અજ્ઞાની હતો, તે શ્રી ગુરુઓના ઉપદેશથી અને પોતાની કાળલબ્ધિથી જ્ઞાની થયો અને પોતાના સ્વરૂપને પરમાર્થથી જાણ્યું કે હું એક છું, શુદ્ધ છું, અરૂપી છું, દર્શનજ્ઞાનમય છું. આવું જાણવાથી મોહનો સમૂળ નાશ થયો, ભાવકભાવ ને જ્ઞેયભાવથી ભેદજ્ઞાન થયું, પોતાની સ્વરૂપસંપદા અનુભવમાં આવી; હવે ફરી મોહ કેમ ઉત્પન્ન થાય ? ન થાય.

પ્રવચન નં. ૧૦૮ ગાથા - ૩૮ તા. ૧૪-૧૦-૭૮ શનિવાર આસો સુદ-૧૩ સં. ૨૫૦૪

સમયસાર ગાથા-૩૮ છે ઉસકા શ્લોક,

અહમેક્કો ખલુ સુદ્ધો દંસળણાણમહ્ઠો સદારુવી ।

ણ વિ અત્થિ મજ્ઞ કિંચિ વિ અણ્ણં પરમાણુમેત્તં પિ ।।૩૮ ।।

(હરિગીત)

હું એક, શુદ્ધ, સદા અરૂપી, જ્ઞાનદર્શનમય ખરે;

કંઈ અન્ય તે મારું જરી પરમાણુમાત્ર નથી અરે! ૩૮.

ટીકા:- જે આ આત્મા અનાદિ, મોહરૂપ અજ્ઞાનસે અનાદિ કાલકા આત્મા હૈ એ અનાદિસે રાગદ્વેષ આદિ વિકાર પરિણામ ઉસકા મોહમેં, ઉસકી એકતાબુદ્ધિમેં અજ્ઞાન થા અનાદિસે અપના સ્વરૂપ ચિદાનંદ પ્રભુ ઉસકો ભૂલકર, આહાહા... મોહરૂપ અજ્ઞાનસે, મોહોન્મત મૂળ તો

मोहनो अज्ञान अर्थ क्यो, मोहनो. आहाहा ! अपना स्वरूप क्या है उसको भूलकर अनादिसे ओ शुभअशुभ राग, शरीर ओ मेरा है. औसा मूढ, मिथ्यादृष्टि अनादिसे परिभ्रमण औसा भावसे करते है. आहाहाहाहा... अज्ञानसे उन्मत्तके कारण घेला हुआ है, पागल. आहाहाहा !

अपना भगवान् यीज सर्वज्ञ परमेश्वर, जिनेश्वरे जो आत्मा कहा ओ आत्मा तो सच्चिदानंद, शुद्ध आनंदकंद प्रभु शुद्ध चैतन्य है ! उसको न जानकर अनादिसे रागादि परयीजमें मोहसे घेला पागल होकर, आहाहाहाहा... अत्यंत अप्रतिबुद्ध था. अत्यंत अज्ञानी था, अप्रतिबुद्ध था वस्तुका कंठ भान नहीं था. आहाहा ! योर्याशी लाभ योनिमें परिभ्रमण करते करते अपनी यीजको भूलकर पागल हो गया. आहा ! शरीर ओ जड, माटी, धूण है, ओ अपनी यीज है औसा माना. अंदर जे शुभअशुभ राग आता है, हिंसा, जूठं, योरी, विषय भोग, वासना ओ राग है, दुःख है और अंदरमें दया, दान, व्रत भक्ति आदिका भाव आता है. ओ शुभराग है, दुःख है, आकुलता है. पण ओ यीजको अपनी मानकर, आहाहा... जे अपनेमें है नहीं और परवस्तु है उसको अपनी मानकर, सूक्ष्म बात है भाई ! आहाहा ! अप्रतिबुद्ध, अत्यंत अप्रतिबुद्ध था. कोई कहेते है के आ समयसार तो मुनिको समझना है. तो आंड़ी तो कहे अत्यंत अप्रतिबुद्ध था उसको आ समयसार समझते है, अज्ञानी तदन है उसको समझते है. आहाहाहा !

अंदर सच्चिदानंद प्रभु. अष्टाकुल आनंदका नाथ आत्मा अंदर पडा है, उसको भूलकर शरीर के रागआदिना प्रेममें पागल हो गया है, मूढ हो गया है कहे छे. आहाहाहा ! अप्रतिबुद्ध है. कंठ भान नहीं, कंठ ज्ञान नहीं, अज्ञानमें पागल हो गया. आहाहाहाहा ! लक्ष्मी, जड, माटी, धूण तो कहे मेरी है. स्त्रीका शरीर ने आत्मा पर तो कहे मेरी है. पैसा आभरु पर तो कहे मेरी है. अंदरमें पापका परिणाम होता है ओ विकार है दुःख है तो कहे मेरा है. पुण्य परिणाम जो दया, दान, व्रत आदिका विकल्प उठते है ओ राग है दुःख है तो अज्ञानी इसको अपना मानते है. आहाहा ! औसा अत्यंत अप्रतिबुद्ध था. अत्यंत मूढ था. आहाहाहा !

अनादिकालसे अपना स्वरूप भूलकर अपना परमेश्वर अपना परमेश्वर चिदानंद प्रभु आत्मा, अपना परमेश्वर, उसको भूलकर परमें एश्वरता मोटपकी महिमा लिया. राग पुण्यका भाव ने उसका झल, उसकी महिमा आ गछ ओ अप्रतिबुद्ध अज्ञानी मूढ है. उसको विरक्त गुरुओ हवे क्या कहेते है उसको संतो, गुरु जे उसको समझया, कैसा गुरु ? विरक्त गुरु जिसको राग ने परमेंसे रक्तपणा ओड गया है, अने अपना आनंदकंदमें जिसकी रक्तता उत्पन्न हुई है. आहाहाहा !

गुरु कैसा होता है ? के जिसको शुभ, अशुभ राग उसमें लीनता, रक्तता, छूट गया है. विरक्त हो गये है. आहाहाहा ! और अपना आनंदस्वरूप प्रभु, अष्टाकुल शांति ने आनंदका कंद प्रभु आत्मा उसमें जिसकी रक्तता लीनता है, रागसे परसे विरक्तता है, अपना स्वभावमें रक्तता है. आहाहाहाहा ! औसा गुरु निर्गर्थ मुनि संत, आहाहाहा... उसने उसको समझया. अज्ञानीको समझया भाई प्रभु तुं क्या है ? आहा... अरे तुं क्या करते है, अनादिसे है ?

विरक्त गुरुओ निरंतर समझओ जाने पर, उसका गुरुओ कहा प्रभु तुम रागसे, शरीरसे

भिन्न है प्रभु, तेरी यीजमें तो अतीन्द्रिय आनंद भरा है नाथ. तुं सुभका सागर है, और आ रागादि दुःभका भीजडा बधा संसारका भीज है, आहा... उससे तेरी यीज भिन्न है ने प्रभु अेम विरकत गुरुअे निरंतर समजायाका अर्थ ? निर्गथ गुरु संत आत्मज्ञानी अनुभववी जिसको अतीन्द्रिय आनंदका प्रयुर संवेदन वर्तते है, अे कंठ निरंतर समजानेको नवरा, कुरसद नई उसको, पण गुरुअे जो उसको कहा प्रभु भगवंत आत्मा, आहाहाहा... तेरी यीज जो रागमें मूर्त हो गछ है, अे तुं यीज नई. आहाहा ! तेरेमें तो आनंद ने शांति पडी है प्रभु. उसकी, उसकी टिष्टि करने, आ कया किया तुने, पुण्य ने पापने उसका ङ्गमें मोहित हुआ, पागल हो गया है प्रभु तुं. आहाहाहाहाहा... तो अेक वार कहा पण वो समजनेवाला उसने निरंतर विचार किया, तो निरंतर समजाने पर अैसे कहेनेमें आया. समजमें आया ? अेक वार उसने कहा, कोछ वार विशेष भी वारंवार भी आते है, पण अे वारंवार समजाअे, कहेने पर उसने वारंवार अंदर निरंतर उसको विचारमें लिया. ओहो ! मैं तो आत्मा सख्यिदानंद प्रभु आ राग आदि विकल्प ने शरीर आदि तो पर है, मेरेमें है नई. मेरेमें है उसको में मेरा मान्या नई. मेरेमें नही है उसको मेरेमें मान्या. अैसी विचार धारा श्रोताअे वारंवार विचार धारा यलाछ अंदरमें. आहाहाहा... कुरसद कयां पण आ. आहाहा !

निरंतर समजाअे ज्ञाने पर उसका अर्थ ये है. अेकवार पण अमे कानमें नाभ्या, डाल दिया प्रभु, तुम ज्ञायक स्वभाव है ने नाथ, तुं शुद्ध है, ध्रुव है, पवित्रताका पिंड है, अे आ रागआदि ने शरीरआदि ये तेरी यीज नई. आहाहा ! अैसे समजाअे ज्ञाने पर, वारंवार उसका विचार करने पर, आहाहाहा... रटन लगाया, ओहो ! मैं आनंद स्वरूप, राग नई, पुण्य नई, पाप नई, शरीर नई, कर्म नई, अैसे अंदरमें लगन लगाया. आहाहा ! कोषे ? श्रोताअे, अज्ञानी था उसको गुरुअे समजाया तो अे समजाने पर अेने जे कहा था उसका वारंवार धोलन किया, ओहो ! मैं तो ज्ञायकभाव हुं. ज्ञाक, ज्ञाक, ज्ञाक, ज्ञाक, ज्ञाता द्रष्टा स्वभाव स्वरूप मैं हुं, राग आदि विकल्प जो है अे मैं नई अे दुःभरूप दशा है, मैं तो आनंदरूप हुं. आहाहा ! शरीर आदि माटी आ जड धूण है अे मैं नई, मैं तो शरीर रहित अशरीरी चैतन्य स्वरूप हुं. आहाहाहा ! अैसा वारंवार गुरुअे समजायाका अर्थ वारंवार उसने विचारका धोलन किया. आहाहाहा !

“किसी प्रकारसे समजकर” स्वयंभोधसे कां उपदेशसे समजकर, आहाहा... कोछ प्रकारे लिया. आहाहा ! अंतर आत्मा “सिद्ध समान सदा पद मेरो” आ आत्माका स्वरूप अे सिद्ध समान अंदर है, अैसा वारंवार विचारका धोलनमें लिया.

“चेतनरूप अनूप अमूरति, सिद्धसमान सदा पद मेरौ” ।

मोह महातम आतम अंग, कियौ परसंग महा तम घेरौ” ॥”

आहाहा “ज्ञान कणा उपज्ज अब मौकु” अे राग ने विकल्प जे है शुभाशुभ राग अे मैं नई. आहाहा ! अैसी अपनी ज्ञानकी कणा जगि, “ज्ञानकणा उपज्ज अब मौकु, कहुं गुण नाटक आगम केरो, तासु प्रसाद श्रद्धे शिव मारग वेगे मिटे आ घट वास वसेरो” हाडकाना यामडाना मांसना लोयामां रडेवुं. अे वेगे मटी जशे. जो आ रीते मैं भेदज्ञानमें रमण किया तो घटमां

રહેનેકા છૂટ જાએગા, મੈં સિદ્ધ હો જાઉંગા. આહાહા ! સમજમેં આયા ? આ આવી વાત છે ભાઈ, આહાહા ! કિસી પ્રકારસે સમજકર સાવધાન હોકર, સાવધાન ! સાવધાન ! સાવધાન ! મੈં મેરી ચીજ અંદર આત્મતત્વ સિદ્ધ સમાન સ્વરૂપ ઉસમેં સાવધાન હુઆ. જે આમ (પરમેં) સાવધાન થા, રાગ ને રાગના ફળ પર આદિ શરીર આદિ મੈં સુંદર આદિ દેખકર આકર્ષિત હોતા થા. અરેરે, ધૂળમેં આ તો માટી હૈ ભાઈ માંસ ને હાડકા હૈ. એ આકર્ષિત આત્માકા આનંદમેં આકર્ષિત હો ગયા. સાવધાન હુઆને ? આહાહાહા ! ઝીણી વાત છે ભાઈ !

આત્મજ્ઞાન હોતા હૈ તો કેસે હોતા હૈ એ બાત કહેતે હૈ. અને આતમધર્મ સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રકા પરિણામન કિસકો કિસ પ્રકાર હોતા હૈ એ બાત ચલતી હૈ. આહાહાહા ! તો ગુરુએ એને કહા કે તેરી ચીજ તો અંદર આનંદકંદ પ્રભુ તું સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપ હૈ, સત્ નામ શાશ્વત્ જ્ઞાન અને આનંદકા પિંડ પ્રભુ તુમ હૈ. આહાહાહા ! આ પુણ્ય ને પાપ, દયા ને દાન, કામ ને ક્રોધના વિકલ્પ ઊઠતે હૈ, પ્રભુ એ તું નહીં એ તો દુઃખ હૈ આકુળતા હૈ. આહાહાહાહા ! શરીરઆદિ કર્મઆદિ તો ભિન્ન અજીવ તત્વ હૈ, એ તો તેરી પર્યાયમેં ભી નહીં. તેરી પર્યાયમેં જે પુણ્ય ને પાપના શુભાશુભ વિકલ્પ રાગ ઊઠતે થે, એ ભી તું નહીં. આહાહાહા ! ઝીણી વાત છે ભાઈ !

સમ્યગ્દર્શન એ કોઈ અલૌકિક ચીજ હૈ અને એ ચીજ બિના આ વ્રત ને તપ ને ભક્તિ આદિ કરે એ સબ નિરર્થક હૈ. સંસારકે ખાતે રખડના હૈ. આહાહાહા ! આંહી કહેતે હૈ, પ્રભુ તુમ એકવાર સૂન સાવધાન હો જા કહેતે હૈ દેખો આયાને સમજકર સાવધાન હો ગયા, અરે મੈં ચીજ કયા હું અરે આ રાગ ને પુણ્ય પાપની વિકલ્પની વૃત્તિઓ હૈ એ તો દુઃખરૂપ પર હૈ, મેરી ચીજ નહીં. મੈં તો જ્ઞાતા, જ્ઞાયકસ્વભાવ, શુદ્ધસ્વભાવ, ધ્રુવસ્વભાવ, પરમ પારિણામિકસ્વભાવ, સહજ સ્વભાવભાવ એ મੈં હું. એસે સાવધાન હો ગયા. આરે આવી વાત છે. અપ્રતિબુદ્ધ હતો એ સાવધાન હો ગયા એમ કહેતે હૈ. હૈં ? આહાહાહા ! અત્યંત અપ્રતિબુદ્ધ હતો. આહાહાહાહા ! કંઈ ચૈતન્યકી ચીજ કયા હૈ ઉસકી ખબર જરી નહીં. અને વિકાર ને પુણ્ય પાપના ફળમેં એકાકાર, આહાહા... પરમેં સુખબુદ્ધિ, શરીરમેં સુખબુદ્ધિ, પુણ્ય પાપના ભાવમેં સુખબુદ્ધિ, પૈસા, આબરૂ, કીર્તિ સ્ત્રી કુટુંબમેં સુખબુદ્ધિ મૂંઢ હૈ. સુખ તો ભગવાન આત્મામેં અંદર હૈ. ઉસકી તો ખબર નહીં, ને પરમેં સુખકી મૂંઢતા એસા અપ્રતિબુદ્ધ હતા. ઉસકો ગુરુએ સમજાયા. આહાહાહા... સમજાને પર નિરંતર મનનમેં લે લિયા સાવધાન હુઆ. આહાહાહા ! અરે મੈં કૌન હું યે કહેતે હૈ દેખો.

“જૈસે કોઈ પુરુષ મુઠ્ઠીમેં રખે હુએ” મુઠ્ઠી, વો દાતણ, બાતણ કરતે હૈ ને તો સોનાનો દાંત હોય કે એસા કાંઈ નીકાલકર રખ દિયા, (દાંત) ભૂલ ગયા. મુઠ્ઠીમેં સોના થા એ ભૂલ ગયા. ક્યાં ક્યાં હૈ એ ઓલી વીંટી કાઢી નાખેને. જૈસે કોઈ પુરુષ મુઠ્ઠીમેં રખે હુએ સોનેંકો ભૂલ ગયા, સોનેંકો ભૂલ ગયા. સોના-સોના મુઠ્ઠીમેં થા. આહાહા ! ઔર ફિર સ્મરણ કરકે, ફિર યાદ આયા કે અરે ! આ રહ્યા સોના. થા તો ખરા મુઠ્ઠીમેં પણ ભૂલ ગયા. ક્યાં મૂકયા ? આ તો દાતણ કરતે સોનાની વીંટી હોય જરી ગોખલો હોય ને જરા લાકડાનો બારણાની ઉપર મૂકયો હોય જરી ભૂલી ગયો ક્યાં મૂકી ? પછી યાદ આવે. ઓહો ! આંહીયા મૂકી. આહાહા ! એમ ફિર સ્મરણ કરકે ઉસ સોનેંકો દેખે સોનેંકો ઉસ ન્યાયસે. આ ન્યાય આ દેષાંત ભગવાને આપ્યા. આહાહા ! આવી વાતું ભાઈ આકરી ભારે. આહા ! અંતર વસ્તુ ભગવાન જ્ઞાયકભાવસે ભરી પડી પ્રભુ

હૈ. આહાહા ! ઉસમેં રાગ ને દ્વેષકા વિકલ્પકી ગંધ નહીં. આહાહા ! અરે પર્યાયમેં અપૂર્ણતા હૈ એ ભી ઉસમેં નહીં. આહાહાહા ! જ્ઞાતા દ્રષ્ટા ભગવાન સ્વરૂપ પ્રભુ મેં હું, મેં આ નહીં એસે ગુરુસે સમજાને પર, અપના વિચારકી ધારામેં સમજ ગયે. આહાહા ! સમજમેં આયા ? આવી વાત છે ભાઈ ! આહા !

આ શરીર, કહ્યું 'તું ને એકવાર, એક બાઈ છોડી હતી અઢાર વરસની લડકી હતી, એના પતિને બીજી હતી. એનો પતિ પહેલી પરણ્યો તો એમાં ગુજરી ગઈ હતી લગન થયા, ને એને અહીંયા શીતળા નીકળ્યા શીતળા ક્યા કહેતે હૈ. (શ્રોતા:- ચેચક) ઇતના દાણા નીકળ્યા કે દાણે દાણે ઈયળ, એ જીવ જીવ ક્યા કહેતે હૈ ? (શ્રોતા:- કીડા) કીડા, રૂપાળું શરીર હતું. ધોળું અમે જોયું હતું એને. પછી ઈયળું પડી ગાદલામાં સુવાડે, ગદ્દી આમ ફરે તો હજારો ઈયળું પડે ગાદલામાં સુવાડે, ગદ્દી આમ ફરે તો હજારો ઈયળું આ બાજુ પડે આમ ફરે તો આ બાજુ એ કહે બા માતા મેં આવા પાપ આ ભવમાં કર્યા નથી. મારી તો ઉંમર હજી અઢાર વર્ષની છે, હજુ બે વર્ષના લગ્ન છે આ ક્યાંથી આવ્યા, શું થયું આ. આહાહા ! એ કાણે કાણા કાણા પડયા હોયને ઈદ્ર ને ઉસમેં આ કીડા, આહાહા... બટકા ભરે, બા મેં આવા પાપ કર્યા નથી આ તો, આહાહા... રોવે એ ગદ્દીમાં ઠીક પડે નહીં ક્યાંય સુતા આમ સુતા કે આમ સુતા. ઠીક પડે નહીં. કારણકે સડી ગયા બધાને એમાં ઈયળ, કીડાં આ એ આ શરીર. એ માટીકા શરીર 'સળીયે પડણં વિધ્વંસણં' આ જેવો માટીનો પિંડ. આહાહા ! આહા ! આંહી કહેતે હૈ કે મેં શરીર હું, એસે માના થા. આહાહા... પ્રભુ શરીર તો માટી, ધૂળ પુદ્ગલકી હૈ ચીજ ને આ તો જડ હૈ. આહા... અરે અંદરમેં તેરે પુણ્ય ને પાપકા ભાવ હોતા હૈ ને પ્રભુ, એ તો વિભાવ હૈ, દુઃખ હૈ, વસ્તુ હૈ તો વિભાવસે મુક્ત હૈ. આહાહાહા ! એમ ગુરુએ સૂનાયા. આહાહાહા ! આકરું કામ ભાઈ, ધર્મ કોઈ એવી ચીજ હૈ, કે સાધારણ આ દયા પાળી ને વ્રત ક્રિયા ને જાત્રા ક્રિયાને ભક્તિ ક્રિયા ને ધર્મ હો ગયા ? હરામ ધર્મ હોય તો ત્યાં એ તો સબ રાગકી ક્રિયા હૈ. આહાહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

અપના ચૈતન્યપ્રભુ આનંદકા દળ, આહાહાહાહા... એ તરફકા સાવધાન હોકર અપને પરમેશ્વર, અપને જેમ મુઠ્ઠીમેં સોના થા ભૂલ ગયા. એસે અપને પરમેશ્વર આત્મા, આહાહા... અનંત અનંત ઈશ્વર શક્તિસેં ભરા પડા પ્રભુ ભગવાન તેરેમેં તો જ્ઞાન, દર્શન, આનંદ, અનંત શક્તિ એ અનંત શક્તિ, ગુણ કહો કે શક્તિ કહો, ઉસમેં દરેકમેં ઈશ્વરતા ભરી હૈ. આહાહાહા... એસા અનંત ગુણકા પરમેશ્વર તુમ હૈ. આહાહા ! અરે કેમ બેસે ? કદી અભ્યાસ નહીં, નિવૃત્તિ નહીં, ફુરસદ નહીં. આહાહા ! તેરેમેં તો અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, અનંત શાંતિ, અનંત સ્વચ્છતા, અનંત પ્રભુતા એસે અનંત ગુણમેં, દરેક ગુણમેં પ્રભુતા ભરી હૈ, એસા અનંત અનંત ઈશ્વરકા ધણી તુમ પરમેશ્વર હૈ ને નાથ. આહાહા ! ઉસકી તુમ રક્ષા કરને. આહા ! સમજમેં આયા ? આવું આવી વાત છે ભાઈ. વીતરાગ મારગ અલૌકિક હૈ.

લોકોએ અનંત કાળમેં ક્રિયા તો નહીં પણ યથાર્થપણે સૂના હી નહીં. આહાહા ! આંહી તો જન્મ-મરણ રહિત હોનેકી ચીજકી બાત હૈ, જન્મમરણ કરેગા એકાદ ભવ તો વો ભવમેંસે દૂસરા ભવ નરકને નિગોદકા હોગા. આહાહા ! અહીંયા તો આચાર્ય-મહારાજ કુંદકુંદાચાર્યદેવ

દિગંબર સંત, સંવત ૪૯મ્ને હુઆ, ભગવાન પાસે ગયે થે, સીમંધર પરમાત્મા બિરાજતે હૈ, પાનશે ધનુષ્યકા દેહ, કરોડ પૂર્વકા આયુષ્ય હૈ, બિરાજતે હૈ ત્યાં ગયે થે, દો હજાર વર્ષ પહેલે સંવત-૪૯, ત્યાં આઠ દિન રહે થે, સદેહે ગયે થે, કુંદકુંદાચાર્ય દિગંબર સંત સંવત-૪૯ દો હજાર વર્ષ હુઆ ત્યાંસે આકર આ શાસ્ત્ર બનાયા. ત્યાંસે આકર આ શાસ્ત્ર બનાયા હૈ. આહાહા ! એ શાસ્ત્રમ્ને ભગવાનને ઐસા કહા અરે તુમ “અહં એકો” આ દ્વિધા, દ્વિધા રાગ ને શરીરની દ્વિધા તેરેમ્ને કહાં આ ગયા ? આહાહા ! પહેલો શબ્દ હૈ ને “અહં એકો” એનો આવી ગયો. અર્થ આજે આવશે. આહાહા ! આ તો ધીરજની વાતું છે બાપુ, ધર્મ કોઈ એવી ચીજ નથી કે પૈસા દીધે થઈ જાય, મંદિર બનાવે થઈ જાય ગજરથ બનાવે ને જાત્રા કરી દયે ને સમેતશિખરની અને ગિરનારની જાત્રા થઈ જાય માટે ધર્મ થઈ જાય, એ ધર્મ ઐસી ચીજ હૈ હી નહીં. ઉસમ્ને રાગ હો તો પુણ્ય હો જાય. પુણ્ય એ સંસાર હૈ. આહાહાહાહા !

અહીંયા કહેતે હૈ કે સાવધાન હોકર જૈસે અપને પરમેશ્વર આત્માકો ભૂલ ગયા થા, જેમ એ સોનું મુકીમ્ને થા એ ભૂલ ગયા થા, યાદ આયા કે અરે આ રહ્યા, ઐસે પરમેશ્વર અંદર થા ઉસકો ભૂલ ગયા થા, મૈ કહાં હું ? કહાં હું ? મૈ કહાં હું ? મૈ રાગમાં હું ? પુણ્યમાં હું ? શરીરમ્ને હું ? લક્ષ્મીમ્ને હું ? આહાહા ! મૈ બાપકા બેટા હું ? આહાહા ! મૈ દીકરાકા બાપ હું ? અરે કહાં ગયા પ્રભુ. સમજમ્ને આયા ? અપના પરમેશ્વર ભિન્ન હૈ ઉસકો ભૂલ ગયા થા, આ બધી યાદગીરી હો ગઈ. આ મારી બાઈડી છે ને આ મારા છોકરા છે ને આ મારા પૈસા છે ને આ મારા મકાન હૈ, મહેલ, મકાન હૈ, પાંચ પચ્ચીસ લાખકા અરે પ્રભુ એ તો પર ચીજ હૈ ને નાથ. હૈ.

(શ્રોતા:- મુંબઈ સીત્તેર લાખના મકાનમાં આપ ઉતર્યા 'તા ને ?) હા, તે ઉતર્યા 'તા ને. આપણા આંહી દિગંબર હૈ, આમોદ, આમોદ ગુજરાતમ્ને હૈ ને, અમારા પાલેજ રહેતે થે ને, હમ તો ભરૂચ ને વડોદરા બિચમ્ને પાલેજ, હૈ ને દુકાન ત્યાં હમ નવ વરસ રહે, દુકાન ચલાવી 'તી પાંચ વરસ, છોટી ઉંમરકી બાત હૈ. સત્તર વર્ષસે બાવીસ. પાંચ વરસ યહાં તો નેવાસી વર્ષ હુઆ. દુકાન ચલતી હૈ બડી, તો ત્યાં આગળ આમોદ હૈ નજીક. તો અમે આમોદ પાસે નીકળે થે તો અમારે કુંવરજીભાઈ હતા ને ભાગીદાર થે દર્શન કરવા આવ્યા 'તા. છેલ્લા જ ન્યાં હતા પછી ગુજરી ગયા. તો એ આમોદના ગૃહસ્થ છે આપણા પાંચ, છ કરોડ રૂપિયા, દિગંબર ગુજરાતી તો ત્યાં ઊતરે થેને મુંબઈ દરિયાને કાંઠે, સિત્તેર લાખનું તો એક મકાન હૈ. સીત્તર લાખકા એક મકાન, બહુ નરમ માણસ હૈ. શું નામ એનું ? (શ્રોતા:- રમણિકભાઈ) રમણિકભાઈ એની માં છે ડોશી બેચને પ્રેમ બહુ ભાઈ બિચારાને ઘણો. પણ એક મકાન સિત્તેર લાખકા. એવા તો મકાન બહોત. દિગંબર જૈન હૈ. ગુજરાતી એ અમારે પાલેજ, ભરૂચ વડોદરાની વચ્ચે નજીક હૈ આમોદ તો ત્યાં અમે ઉતર્યા 'તા કંઈક વરસ હતું ને ૮૭મું, ૮૭ વર્ષ અને શરીર ઉંમર ૮૭ વર્ષની જન્મજયંતિ થી, તો ઉસકા મકાનમ્ને ઊતરે થે. મૈ તો ઉસકો કહા, ભૈયા આ કયા હૈ આ. આ સમુદ્રમાં કયા બગલા ઉડતે હૈ બગલા સમજતે હૈ, બગલા કહેતે હૈ ને ? અરે આ તો મચ્છી મારતે હૈ, તો આ બગલા કયાં સુધી જતે ભૈયા. મેરેકો કહે મહારાજ વીસ વીસ માઈલ સુધી બગલા આમ ઉપર ચલે જાય. પણ મચ્છીઓને લઈને આહારને જાડ નહીં પાન નહીં. આહાહાહા ! અરેરે આ બગલા આ મચ્છી ખાયને મરીને નર્કમાં જાય. મરીને નર્કમાં જાના. આવા અનંત અનંત

भव किया भाँ तेरे आत्माका भान बिना, आहाहा... ओ गुरुओ समजाया, आहाहा... तो सितेर लाभका मकान ओ धूणना मकान था. आहाहा ! आ छव्वीस लाभका है आ रत्नं ने जुओने, भगवानका मंदिर आ. महावीर भगवान, आ छव्वीस लाभका है. ओकला आरस-पहाण संगेमरमर पण ओ तो जऽ है. आहाहा ! आत्माका मकान जे अंदर है ओ तो यैतन्य स्वरूप परमेश्वर स्वरूप है. आहाहाहा ! आहाहाहा !

अनंत अनंत ज्ञान, अनंत दर्शन, अनंत आनंद, अनंत प्रभुता, अनंत स्वच्छता, प्रभु तेरी तने भबर नहीं. भाँ तेरी छश्वरता, परमेश्वरतानी तने भबर नहीं. आहा ! ओ आंड़ी सावधान होकर जाइया. अपना परमेश्वरको भूल गया था. आहाहा... उसको जानकर मुझीमें जेम सोना था ने भूल गया था ने याद आ गया अरे आ रत्ना. ओसे भगवान तो अड़ी था. परमात्म स्वरूप ही है आत्मा. आहाहाहा !

आ गया ने वह उरऽ गाथामें नहीं, उरऽ गाथा संस्कृत टीका जयसेन आचार्य द्विगंबर संत, भगवान अंदर वस्तु आत्मा जो द्रव्य है पदार्थ ओ सकण निरावरण, सकण संपूर्ण निरावरण भगवान आत्मतत्त्व है. जिसको ज्वतत्त्व, आत्मतत्त्व कहीओ द्रव्य, द्रव्य ओटले वस्तु ओ तो सकण निरावरण है उसमें आवरण कुछ है नहीं. और अखंड ओक है, ओ तो. आहाहाहा ! भेद पर्यायका भी नहीं है. ओ तो अखंड ओक है. आहाहाहा ! प्रत्यक्ष प्रतिभासमय, मेरी ज्ञानकी पर्यायमें प्रत्यक्ष भास होता है, ओसा मैं हूं. आहाहाहा ! रागसे नहीं. पण मतिश्रुत ज्ञानकी निर्माण प्रत्यक्ष पर्यायसे प्रत्यक्ष होनेवाला मैं हूं. अविनश्वर हूं, कटि मेरा नाश हुआ नहीं. मैं तो ओसा ने ओसा ध्रुव सदा टीक रहा हूं. आहाहा ! अविनश्वर शुद्ध पारिणामिक भाव लक्षण शुद्ध पारिणामिक परम भावलक्षण सहज स्वभावभाव परमभावलक्षण निज परमात्म द्रव्य मैं हूं. निज परमात्म द्रव्य मैं हूं. आ परमेश्वर कत्वा ने. आहाहा ! सम्यग्दृष्टि ज्व अपना आत्माको ओसा मानते है. आहाहाहा ! मैं तो निज परमात्मा हूं. अपना परमात्म स्वरूप भगवान अंदर, आहाहा... देह देवणमें बिराजमान आत्मा त्मिन्न है. ओ मैं हूं, मैं शरीर नहीं, मैं राग नहीं, मैं पुण्य नहीं, मैं पाप नहीं, मैं पुण्यका इण पैसा आदि मैं नहीं, आहाहाहा ! ओसा जब आत्माका सम्यग्दर्शन, ज्ञान होता है, तब धर्मकी दशा उसको कुछ, उसमें ओसा भान हुआ, समजकर सावधान होकर भूल गया था उसको जानकर, जाइया अरे आ तो ज्ञायक स्वरूप जानन स्वभावका पिंड प्रभु, ओकला ज्ञाता द्रष्टा ज्ञान स्वभावका सागर ओसा आ मैं ओम धर्मी ज्व सम्यग्दृष्टि ज्व, ओसा समजकर जानकर, है ? “उसका श्रद्धान कर” जानकर श्रद्धान कर, ओ यीज ज्ञानकी वर्तमान पर्याय दशामें ओ जाना के आ वस्तु अखंड ज्ञायकस्वरूप यैतन्य है. ओसा जाना तो प्रतीत कुछ, श्रद्धा कुछ. जाइया बिना ओ यीजकी प्रतीत शुं ? जे यीज पर्यायमें जाननेमें न आया, ओ यीजकी प्रतीत करना कहांसे आती है ? आहाहाहाहा !

मैं तो भगवान, आठ वर्षनी बालिका हो, पण जो सम्यग्दर्शन पाती है तो ओसा पाती है. आहाहा ! सीताजु ओ, आहा... सम्यग्दृष्टि ज्ञानी थी. भले रावण त्यां लछ गयो. पण अंदरमां तो मैं आनंदकंद हूं. मेरी दृष्टि मेरे कोछ उपाऽ सके के ले सके है नहीं. आहाहाहा ! जरी राग था थोडा अस्थिरताका, यारित्र नहीं था ने सम्यग्दर्शन ज्ञान था. आहाहा ! तो रामे ज्यां

હનુમાનને મોકલ્યા. હનુમાન આયા હનુમાન થા ને. અંગુઠી લેકર, અંગુઠી. અરે વીરા. આહાહા... રાગ આયાને અસ્થિરતા. સમ્યગ્દર્શન હૈ, જાનતે હૈ કે આ વિકલ્પ મેરી ચીજ નહીં. આહાહા ! સમજમેં આયા ? આહા ! “વીરા મોરા વધામણી કહાંસે લાયા” આ વધામણી ક્યાંથી વીર લાવ્યો પ્રભુ, આ અંગુઠી મારા નાથની, મારો પ્રભુ રામચંદ્ર મારો એક પતિ, દૂસરા કોઈ પતિ હૈ નહીં “આરે અંગુઠી મારા નાથની, એ વીરા ક્યાં થકી લાવ્યો. વીરા રે વીર વધામણી” આહાહા ! રાગ હૈ, ભાન હૈ અંદર હોં એ રાગ એ મેરી ચીજ નહીં. પતિ મેરી ચીજ નહીં. આહાહા ! સમજમેં આયા ? આહાહાહા ! આવી ચીજ હૈ ભાઈ !

એ વનચર કહેતા 'તા ને, એ લોકો એમ કહે છે ને એ તો વનચર કહે છે એને, એ વનચર નહોતા. હનુમાન તો કામદેવ, રાજકુમાર હતા. એ લોકો એને પૂછું બતાવે છે ને જૂઠી વાત છે. હનુમાન તો એક રાજકુમાર કામદેવ પુરુષ છ ખંડમેં એના જૈસા રૂપ નહીં સુંદર ઐસા થા તો ઓલા પૂછું લગાડીને “વનચર વીરા રે વધામણી” એનામાં (અન્યમતિમાં) એવું આવે છે. વનમાં ચરનારા હૈ બંદર આ વધામણી કહાંસે આયા. એ તો રાજકુમાર હતા, કામદેવ પુરુષ થા. આહાહા ! આહાહાહા !

સીતાજી અંદરમેં આત્માકા ભાન હૈ સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન હૈ. મેં તો આત્મા આનંદસ્વરૂપ હું, મેરેકો કોઈ લે જાય કે મેરે ભાળીને (દેખકર) કોઈ રાગમેં આ જાય એ મેં નહીં. આહાહાહા ! એ આંહી કહેતે હૈ કે સાવધાન હોકર જાનકર અપના પ્રભુ, “રિદ્ધિ, સિદ્ધિ, વૃદ્ધિ દિસે ઘટમેં પ્રગટ સદા” અપની અપની રિદ્ધિ સિદ્ધિ ભગવાન આત્મામેં પડી હૈ રિદ્ધિ, સિદ્ધિ વૃદ્ધિ દીસે ઘટમેં પ્રગટ સદા, અંતરકી લક્ષ્મી તો અજાતિય લક્ષપતિ હૈ. અંતરકી લક્ષ્મીસે અજાતિય લક્ષપતિ હૈ, અંતર આનંદની લક્ષ્મીના ભાનવાળા ધર્મી અજાતિય લક્ષપતિ હૈ કોઈ જાત, પાત નહીં હૈ લક્ષ્મી અંદર હૈ અંદર. આહાહા ! બહારની લક્ષ્મીકી ઈચ્છા ધર્મીકો હોતી નહીં. અસ્થિરતા હોતી હૈ પણ એ દૈષ્ટિમેં નહીં હોતી હૈ. આહાહા ! સમજમેં આયા ? એ આંહી કહેતે હૈ. સમ્યગ્દૈષ્ટિ જીવ, ધર્મની પહેલી સીદ્ધિવાળા ધર્મના પહેલા પગથિયાવાળા, પગથિયા કહેતે હૈ ને, હિન્દી બહોત નહીં આતી ભાષા તો મેરી ગુજરાતી હૈ ને. આ થોડા થોડા હિન્દી. આ તો ભોપાલવાળા આવ્યા છે ને ? સમજમેં આયા ? આહાહાહાહા !

ભગવાન અંદર અતીન્દ્રિય આનંદ ને અતીન્દ્રિય જ્ઞાનસે ઓપિત, શોભિત જેમ સુવર્ણને ગેરુ લગાનેસે સુવર્ણ ઓપિત ને શોભિત ચમક, ચમક, ચમક હોતી હૈ, ઐસે ભગવાન આત્મામેં આનંદ ને જ્ઞાનની ચમક હોતી હૈ. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ? એ ચૈતન્ય ચમત્કાર ભગવાન ત્રિલોકનાથ સમ્યકદૈષ્ટિએ જાન લિયા. આહાહાહા ! ભલે ગૃહસ્થાશ્રમમાં હો, પણ જાના કે મેં તો પરમેશ્વર સ્વરૂપ ચિદાનંદ પરમાત્મ સ્વરૂપ હું. આહાહા ! મેરેમેં વિકાર તો નહીં. મેરા શરીર તો નહીં પણ મેરેમેં અલ્પતા ને અપૂર્ણતા નહીં. આહાહાહા ! આવી વાત છે પ્રભુ. આ દિગંબર સંતોની આ વાણી છે. એવી બીજે ક્યાંય હૈ નહીં. આહાહાહાહા ! આ વસ્તુ ભગવાન ત્રિલોકનાથે કહી એ સંતો કહેતે હૈ. સંતો આડતિયા હોકર માલ આપતે હૈ, કે મારા ભગવાન આ કહેતે હૈ. આહાહા !

તો જાનકર ઉસકી શ્રદ્ધાન કર, જાના કે ભગવાન જ્ઞાયક, જ્ઞાયક જાનનેવાલા પરિપૂર્ણ પ્રભુ

ઐસા જાનકર શ્રદ્ધા ક્રિયા જાનકર શ્રદ્ધા ક્રિયા. જાના કે આ આત્મા ઐસા પૂર્ણ આખા હૈ, ઐસા જ્ઞાન કરકે શ્રદ્ધાન સમકિત ક્રિયા. સમજમેં આયા ? આહાહા !

પીછે ઔર ઉસકા આચરણ કરકે, તીનોં બોલ લેના હૈ ને સ્વરૂપ અંતર આનંદસ્વરૂપકા જ્ઞાયક સ્વરૂપકા ભાન હુઆ, જ્ઞાન હુઆ ઔર જ્ઞાન હોકર શ્રદ્ધા હુઈ, ઔર શ્રદ્ધાન હોકર ઉસકા આચરણ કરકે, એ સ્વરૂપ જે આત્મા આનંદકંદકા જ્ઞાન હુઆ, શ્રદ્ધા હુઈ, સમકિત પીછે, ઉસમેં આચરણ, આનંદકંદ પ્રભુમેં રમના, આનંદકા નાથમેં રમના, આચરણ કરના. આહાહાહા... એ ચારિત્ર. ચારિત્ર કોઈ દેહકી ક્રિયા ને પંચમહાવ્રતકા પરિણામ વો કંઈ ચારિત્ર નહીં. ભગવાન અતીન્દ્રિય આનંદકા નાથકી શ્રદ્ધા ને જ્ઞાન કરકે એ અંતરમેં આનંદમેં રમના. આહાહાહા ! આરે ! આરે ! વ્યાખ્યા એક એક ફેર સમકિતની ફેર, જ્ઞાનની ફેર, એ આચરણકી ફેર આ તો વ્રત વ્રત કરે ને થઈ ગયા ચારિત્ર, ધૂળેય નહીં હૈ એ. સમજમેં આયા ? આહા !

એ આચરણ કરકે ઉસકા આચરણ કરકે છે ને ? એટલે ઉસમેં તન્મય હોકર, જૈસે એ દયા, દાનકે વિકલ્પમેં તન્મય થા અજ્ઞાનમેં ઐસે આ વસ્તુ જાની ને શ્રદ્ધા હુઈ તો ઉસમેં તન્મય હોકર આનંદ અતીન્દ્રિય આનંદમેં લીન હોકર એ ચારિત્ર એ આચરણ એ આત્માકા આચરણ. આહાહાહાહા ! શુભાશુભભાવ એ આત્માકા આચરણ નહીં. આહા ! એ તો વિકારકા આચરણ હૈ.

ભગવાન આત્મા અપના જ્ઞાયક સ્વરૂપ, જ્ઞાયક ઐસા જાનકર ઉસમેં પ્રતીતિ ક્રિયા, શ્રદ્ધા ક્રિયા સમકિત ઔર પીછે જ્ઞાયકસ્વરૂપ ચિદાનંદમેં આચરણ ક્રિયા. ઓહોહો ! સ્વરૂપ આનંદમેં રમણ ક્રિયા ઉસકા નામ આચરણ આત્માકા, ઉસકા નામ ચારિત્ર આત્માકા. આહાહા ! આચરણ કરકે, જો સમ્યક્ પ્રકારસે, સાચી રીતે એક આત્મારામ હુઆ. સમ્યક્ પ્રકારે એટલે જ્ઞાન-દર્શનને ચારિત્રરૂપ હોકર સમ્યક્ પ્રકારે ધારણામાં એકલા જ્ઞાન લિયા કે આત્મા ઐસા હૈ ને ઐસા એમ નહીં. આહાહાહાહા !

સહજાનંદ પ્રભુ, ઉસકો જાનકર, પ્રતીતિ કર ઉસમેં આચરણ કરકે ઉસમેં આચરણ ક્રિયા. આહા ! ઐસે સમ્યક્ પ્રકારસે સત્યદૈષ્ટિસે, સત્યજ્ઞાનસે, સત્યઆચરણસે એક આત્મારામ હુઆ. આત્મારામ “નિજ પદ રમેં સો રામ કહીએ”. આહાહાહા ! ભગવાન આનંદ સ્વરૂપમેં રમેં વો આત્મારામ હૈ. રાગમાં રમે એ હરામ હૈ. આહાહાહા... એ આત્મા નહીં, આહાહા... આવી વાતું છે. હજી એને જ્ઞાનેય ન મળે સાચા, એને ક્યાં જાવું ભાઈ. આહાહા ! કહે છે સાચી રીતે એક આત્મારામ હુઆ જુઓ એક આત્મારામ હુઆ. વો રાગ અને પુણ્યરૂપ થા એ અનેકપણે એ નહીં. છૂટ ગયા. આહાહાહા !

જ્ઞાયક, ધ્રુવ, શુદ્ધ, ઉસકા જ્ઞાન કર, ઉસકી પ્રતીતિ કર, ઉસમેં રમણતા ક્રિયા તીનોં લિયાને ઐસા આડત્રીસ ગાથા હૈ ને આખિરકી ગાથા હૈ યે. એ આત્માની તીનોં દશા પ્રગટ હુઈ. આહાહાહા ! ઉસકા આચરણ કરકે સમ્યક્ પ્રકારસે એક આત્મારામ હુઆ. યહ મૈ ઐસા અનુભવ કરતા હું. આહાહાહાહા ! સમ્યદૈષ્ટિ જીવ એમ કહેતે હૈ કે ધર્મી ધર્મકા પરિણમન કરનેવાલા એમ જાનતે, એમ કહેતે હૈ જાનતે હૈ, મૈ ઐસા અનુભવ કરતા હું કે મૈ ઐસા અનુભવ કરતા હું, આહાહાહાહા... ચૈતન્યસ્વભાવ દરિયો જેમ ઊછળે, સમુદ્રમેં જેમ બાઢ આતી હૈ. ઐસે ભગવાન આત્મા ચિદાનંદકી પ્રતીત ને જ્ઞાન હુઆ સ્થિર હુઆ. પર્યાયમેં બાઢ આઈ. શાંતિકી,

આનંદકી, સ્વચ્છતાકી, આહાહાહા... આવી વાત ક્યાં ? મુશ્કેલ છે બાપુ, મારગ વીતરાગનો એ દિગંબર ધર્મ એ જૈન ધર્મ એ કોઈ અલૌકિક ચીજ છે. એ આ નાગા થાય ને લૂગડાં છોડીને થઈ ગયા દિગંબર, એસા દિગંબર છે નહીં. આહાહા ! હૈં ! (શ્રોતા:- ગાથા અલૌકિક છે) ગાથા અલૌકિક છે. એય નિરંજન ! તમારા ચિરંજીવીને પણ પ્રેમ છે આમાં. આહાહા ! બાપુ કરવા જેવું આ. સમજે તો ખરો, સમજણ તો કરે પહેલી. આહાહાહા !

સોયમાં દોરો પરોવે જેમ સુતરનો તો એ ન ખોવાય. ખોવાય કહેતે હૈં ને ? ખોવાય નહીં, એમ ભગવાન આત્માકા સમ્યગ્જ્ઞાનરૂપી દોરો પરોવે તો આગળ જાકર ચારિત્રકો હોકર મુક્તિ પાચેગા, પણ સમ્યગ્જ્ઞાન નહીં હૈં ઉસકો તો કોઈ ચારિત્ર નહીં આચેગા અને ચાર ગતિમેં રખડેગા. આહાહા ! સુતર વિનાની સોય, ધાગા વિનાની સોય એ તો ખોવાઈ જાયેગી, પણ ધાગા પરોવાયેગા, પરોવાયા હોય તો ચકલી માળામેં લે જાય તો એ આ મારી સોય હૈં એમ સમ્યગ્જ્ઞાનરૂપી દોરો જો પરોયા હોગા તો ચાર ગતિમેં નહીં રખડેગા. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

તો આ સમ્યગ્જ્ઞાન મૈં ચિદાનંદ જ્ઞાયકસ્વરૂપ હું, મેરેમેં રાગ ને પુણ્ય નહીં, મેરી અલ્પતામેં અલ્પતા ભી મેં નહીં. આહાહાહા ! એસા પૂર્ણાનંદકા નાથકા જ્ઞાન કરકે પ્રતીતિ ક્રિયા અને વો ઉપરાંત તો અહીંયા તો આચરણ ભી લિયા. આહા... ચારિત્ર, તો એ ચારિત્રવંત, દર્શન, જ્ઞાન ને ચારિત્રવંત એમ કહેતે હૈં. મૈં એસા અનુભવ કરતા હું. સમ્યગ્દૈષ્ટિ જીવ, અપના સ્વરૂપકો જાનકર, પ્રતીત કર આચરણ ક્રિયા. એ જીવ એમ જાનતે હૈં કે મૈં એસા અનુભવ કરતા હું, મૈં ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિરૂપ આત્મા હું. ઓહોહોહો ! ગાથા અલૌકિક હૈં ! મૈં તો ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિ હું. “સ્વયં જ્યોતિ સુખધામ” શ્રીમદ્માં આવે છે ને “શુદ્ધ, બુદ્ધ, ચૈતન્યઘન, સ્વયંજ્યોતિ, સુખ ધામ” શુદ્ધ કહો કે પારિણામિક સ્વભાવ કહો, કે જ્ઞાયક કહો કે ધ્રુવ કહો, શુદ્ધ બુદ્ધ જ્ઞાનકા પિંડ મૈં તો જ્ઞાનકા પિંડ જ્ઞાન એકલા જ્ઞાનકા રસકા પિંડ મૈં હું. શુદ્ધ, બુદ્ધ, ચૈતન્યઘન અસંખ્ય પ્રદેશી ચૈતન્યઘન હું. સ્વયં જ્યોતિ, અપનેંસે ચૈતન્ય પ્રકાશમય જ્યોતિ હું. કોઈ કારણસે નહીં. સુખધામ ! મેરા આત્મા આનંદકા સ્થાન હૈં, અતીન્દ્રિય આનંદકા ધામ હૈં. આહાહાહાહા ! એસે આત્મા હુઆ મૈં, એસા અનુભવ કરતા હું, મૈં તો ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિરૂપ આત્મા હું. ચૈતન્ય જાનન, દેખનમાત્ર જ્યોતિ, ચૈતન્ય જ્યોતિ ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિ, રાગ આદિ તો બિલકુલ નહીં. આહાહાહાહા ! ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિ જાણક, દેખન સ્વભાવમાત્ર જ્યોતિ, આહા ! એસા જો આત્મા, એ મૈં હું. આહાહા ! સમ્યગ્દૈષ્ટિ જીવ અપનેકો એસા માનતે હૈં. ધર્મી જો સમ્યગ્દૈષ્ટિ હુઆ એ, જેને ભાન નહીં એ તો અનેક પ્રકાર હૈં, રાગ ને પુણ્યકી ક્રિયાસે ધર્મ હોગા ને એસે માનતે હૈં એ તો મિથ્યાદૈષ્ટિ હૈં. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ? આહાહા !

મૈં ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિરૂપ આત્મા હું. ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિરૂપ આત્મા હું. મૈં રાગરૂપ, શરીરરૂપ, વાણીરૂપ મૈં કર્મરૂપ, એસા નહીં. આહાહાહા... મૈં તો ચૈતન્યમાત્ર ચૈતન્ય પ્રકાશકા પૂંજ પ્રભુ, જેમ સૂર્યના પ્રકાશનો પૂંજ સૂર્ય હૈં, આ જડકા પ્રકાશ, આ ચૈતન્યપ્રકાશકા નૂરકા પૂરના તેજ મૈં આત્મા હું. આહાહાહા ! આ તે આવી વાત, ક્યાં નવરાશ માણસને રખડવા આડે નવરો નથી. આખો દિ' પાપ અને પછી કાંઈ થોડાક પુણ્ય થોડું કરે ત્યાં ઓલી, આહાહા...

સોયનું દાન ને શું કીધું ? એરણની ચોરી. એરણ હોય ને સોનાની, સોનીની એની ચોરી કરે ને સોયનું દાન, હવે આખો દિ' પાપ આ પાપ પાપ કર્યા કરે ને એમાં કોક દિ' જાત્રા, ભક્તિ કે વ્રત આદિ પૂજાના ભાવ શુભ હોય એ સોયનું દાન છે. આહાહા ! હવે આવી વાતું છે.

આંહી કહે છે, ધર્મી અપનેકો એસે જાનતે હૈ કે મૈં તો ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિરૂપ આત્મા, જ્યોતિરૂપ આત્મા, જ્યોતિવાળા એમેય નહીં, ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિરૂપ આત્મા, આહાહાહા... જ્યોતિસ્વરૂપ આત્મા, જ્યોતિવાળો આત્મા એસે નહીં, એ તો ભેદ. આ, ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિરૂપ આત્મા. આહા... આ નીકળે છે ને શું પ્રકાશ નહીં ? બાહુબલિજી નહીં, બાહુબલિમાં હૈં ? (શ્રોતા:- સર્યલાઈટ) સર્યલાઈટ છેટેથી આમ, (પ્રકાશ-પ્રકાશ-પ્રકાશ) એમ આ ચૈતન્યજ્યોતિની સર્યલાઈટ હૈ આત્મા. આહાહા ! બાહુબલિમાં છે, ને બાહુબલિજીમાં છે નહીં બે સર્યલાઈટ સામીને બે સર્યલાઈટ સામે, એમ ભગવાન આત્મા ચૈતન્યજ્યોતિની સર્યલાઈટ હૈ અંદર, પ્રકાશકા પૂંજ ચૈતન્યકા પ્રકાશકા પૂંજ આત્મા હૈ.

આમ કેમ બેસે ? બીડી વિના હાલે નહીં ને તમાકુ વિના હાલે નહીં, હવે આટલા તો અપલખણ બે સરખી બીડી પીવે સીગારેટ ત્યારે ભાઈને પાયખાને દસ્ત આવે, ઊતરે પાયખાને દસ્ત ઊતરે આટલા તો અપલખણ હવે એને આવો (આત્મા) કહેવો, આવો આત્મા કેમ બેસે ? આહાહાહા ! આ તો જેને બેઠો (સમજાયો) એની વાત હૈ. આહાહા ! મૈં ચૈતન્યમાત્ર જ્યોતિસ્વરૂપ આત્મા હું, કે જો મેરે યે અનુભવમે પ્રત્યક્ષ જ્ઞાત હોતા હૈ. આહાહાહાહા ! મેરે અનુભવમે પ્રત્યક્ષ જાનનેમે આતા હૈ એમ કહે છે આ તો, આહાહા ! જ્ઞાનકી પર્યાયમે પ્રત્યક્ષ જાનનેમે આતા હૈ, પરોક્ષ નહીં. એ શ્રુતજ્ઞાનકો પરોક્ષ કહ્યા એ તો પ્રત્યક્ષ પૂરણ સર્વજ્ઞ નહીં એ અપેક્ષાએ, બાકી આંહી તો પ્રત્યક્ષ કહા હૈ. સમજમે આયા ? મેરે એ અનુભવમે પ્રત્યક્ષ જ્ઞાત હોતા હૈ. આહાહાહા ! ઓર “શુદ્ધો”, “શુદ્ધો” છે ને ? “અહમ એકકો” ત્યાં સુધીકા અર્થ હુઆ. શબ્દ હૈ ને “અહમ એકકો” છે ને મૂળ ગાથામાં. હવે “શુદ્ધો” નું (સ્પષ્ટીકરણ)

ચિન્માત્ર આકારકે કારણ મૈં તો જ્ઞાનસ્વરૂપી ભગવાન જ્ઞાતાકી જ્યોતસ્વરૂપ આત્માકે કારણ, સમસ્ત ક્રમરૂપ-નર્કગતિ, મનુષ્ય ગતિ આદિ એ ક્રમે મિલતી હૈ, તે નહીં. મનુષ્ય ગતિ, તિર્યચ ગતિ, દેવગતિ, પર્યાસ, અપર્યાસ ક્રમે હોતી હૈ એ નહીં. અક્રમરૂપ એકસાથ જોગ, લેશ્યા, કષાય એકસાથ હોતે હૈ એ અક્રમ, એકસાથ હોતા હૈ એ ભી મૈં નહીં. આહાહાહા ! આમાંય ગોટો વાળે કેટલાક જોયું એ ક્રમ અક્રમ કહે પણ કંઈ ક્રમઅક્રમ કયા કહા હૈ ? એ તો ક્રમ નામ એક પછી એક ગતિ મિલતી હૈ ઉસકો ગતિકે ક્રમ કહેતે હૈ અને એક સાથ જોગ, લેશ્યા, કષાય એક સાથ હૈ એને અક્રમ કહેતે હૈ. તો ક્રમરૂપ અક્રમરૂપ વર્તમાન, વર્તમાન-વર્તમાન વર્તતા નર્કગતિ આદિ ને રાગઆદિ વર્તતા વ્યાવહારિક ભાવોસે ભેદરૂપ નહીં હોતા. એવા વ્યવહારભાવસે મૈં ભેદ (રૂપ) નહીં હું. આહાહાહા ! ઝીણી વાત છે આ. મેરી ચીજ તો જ્ઞાયકસ્વરૂપ ભગવાન ધર્મી જીવ સમ્યર્જ્ઞિ પ્રથમ ધર્મની શરૂઆતવાળા અપનેકો એસે જાનતે હૈ, મૈં તો જ્ઞાયકમાત્ર જ્યોતિસ્વરૂપ, એ ક્રમે હોનેવાલી ગતિ આદિ એ મેરેમે નહીં. હૈ ? ભેદરૂપ નહીં હોતા. આ વ્યવહારિકસે ક્રમસે ગતિ આદિમે અક્રમસે જોગ, કષાય આદિ ભેદરૂપ નહીં હોતા. ઈસલિયે મૈં ‘એક’ હું. હવે આંહી એક આયા. આહાહા ! “અહં એકકો” આહાહાહા ! આંહી એક આવ્યું હવે.

“અહં એકકો”ની વ્યાખ્યા થઈ. એક અક્ષરની વ્યાખ્યા. હવે ‘શુદ્ધો’ની વ્યાખ્યા લેશે.
(શ્રોતા:- પ્રમાણવચન ગુરુદેવ.)

પ્રવચન નં. ૧૦૯ ગાથા - ૩૮ તા. ૧૫-૧૦-૭૮ રવિવાર આસો સુદ ૧૪ સં. ૨૫૦૪

આડત્રીસમી ગાથા, ટીકા, ફરીને, કાલ તો હિન્દી હાલ્યું 'તું' ને !

આ આડત્રીસ ગાથા, જીવના અધિકારની પૂર્ણની ગાથા છે એ જીવ અધિકાર આંહી પૂર્ણ થાય છે. એટલે ? કે જીવનું કથન જે સર્વજ્ઞે સંતોએ કહ્યું, એવું જેણે અંદર જાણ્યું, અનુભવ્યું અને દર્શનજ્ઞાનચારિત્રરૂપ પરિણમન થયું, એ જીવ કેવો છે એનું આંહી વર્ણન છે.

હવે એમાં પાઠમાં તો આ છે “અહં” પણ “અહં” પહેલાં એ જે “અહં” નહોતો સમજ્યો એ કેવો હતો “અહં” શબ્દ છે ને તો “અહં” તો પોતે નિર્ણય કરે છે કે હું આ છું. પણ એ કોણ ? કે પહેલો તો અજ્ઞાની હતો એની આંહી વાત કરી છે એ એમાંથી ‘હું’ માંથી કાઢ્યું છે.

(ટીકા :-) જે, અનાદિ મોહ, મોહથી કહો કે અજ્ઞાનથી એ બે એક જ છે, મોહરૂપ અજ્ઞાનથી એમ, ઉન્મત્તપણાને લીધે, પાગલ હતો, પાગલ. આહાહાહા ! જે આ શરીર છે એ હું છું, પાપના પરિણામ છે તે હું છું, શુભરાગ જે દયા-દાનનો વિકલ્પ જે શુભરાગ એ હું છું, એમ મોહથી પાગલ થઈ ગયેલો હતો. મોહ શબ્દે અજ્ઞાનથી, સ્વરૂપનું ભાન ન મળે, એથી એ વિકારી પરિણામને પોતાના માનતો, શરીર મારું માનતો, એને લઈને એ અત્યંત અપ્રતિબુદ્ધ હતો, અત્યંત મૂઢ હતો અજ્ઞાની. આહાહાહા ! જુઓ, એને આંહી સમજાવે છે.

જેને આત્મા અંદર શુદ્ધ ચૈતન્યમૂર્તિ કોણ છે ? એની (મુદ્દલ) ખબર નથી, અને એ પુણ્ય ને પાપના ભાવ ને શરીરને, પરમાં મોહને લઈને - પોતાનું માનીને પાગલ ઉન્મત્ત થયો છે, આહાહા... એ અત્યંત અપ્રતિબુદ્ધ હતો, અત્યંત અજ્ઞાની હતો એમ કહે છે.

એને, વિરક્ત ગુરુથી, નિર્ઘ્રથ અથવા રાગથી રક્ત રહિત, સ્વભાવમાં રક્તવાળા સંતોથી આહાહાહા... પુણ્ય ને પાપના ભાવ, રાગ એનાથી વિરક્ત છે અને સ્વરૂપ આનંદમૂર્તિ પ્રભુ એમાં જે રક્ત છે, એવા સંતો, મુનિઓ એવા ગુરુ એણે એને સમજાવ્યું. ભાઈ ! પ્રભુ, તું કોણ છો ? નિરંતર સમજાવવામાં આવતાં; એનો અર્થ એ કે સમજાવ્યું તો ભલે એકવાર કે બેવાર પણ એણે વારંવાર (તેનું જ) ઘોલન કર્યું કે ઓહો ! આ ગુરુ તો એમ કહે છે કે બહિર્મુખની જે વૃત્તિઓ પુણ્ય પાપની છે એ તું નહીં. તારી ચીજ અંદરથી જુદી છે ભાઈ ! આહા !

એને વારંવાર સમજાવતાં અથવા વારંવાર સમજણના રાગથી ભેદ કરવાના અભ્યાસથી આહાહાહા... જે કોઈ પ્રકારે સમજી, છે ? સાવધાન થઈ સમજ્યો. સાવધાન થયો. જે પરમાં રાગને પુણ્યાદિ ભાવમાં સાવધાન હતો, એ ગુલાંટ ખાઈને સ્વરૂપમાં સાવધાન થયો. આહાહા ! ન્યાં મોહ કીધો હતો ને, મોહ એટલે પરમાં સાવધાન હતો. આહાહાહા ! એ જીવ, “અહં” હું કોણ છું એની પછી વ્યાખ્યા લેશે.

એ કોઈપણ રીતે સમજ્યો, સાવધાન થયો, જેમ કોઈ મૂઠ્ઠીમાં રાખેલું સુવર્ણ ભૂલી ગયો હોય હાથમાં સોનું હોય ને ભૂલી જાય, ફરી યાદ કરે કે સોનું તો છે કહે છે હાથમાં ક્યાંય બીજે